

Forud for den første Grav-Protokollering af en Kirkegaard maa der altsaa udarbejdes en *Plan* for dens Inddeling afmærket paa selve Kirkegaarden ved Hjælp af Nummerpæle — helst af Beton, — der anbringes ved alle Hovedgange ud for Enden af Gravrækkerne til Angivelse af Skellet mellem disse og med indtrykt Kvarter og Rækkebetegnelse; et nøjagtigt Kort og en systematisk indrettet Protokol udarbejdes derefter svarende til Planen.

Protokolleringen bør foregaa saaledes, at hvert Gravsted indføres med Angivelse af Kvarter (Bogstav), Række (Tal) samt Nummer paa de enkelte Grave i Gravstedet, ud for hvilke de begravedes Navne noteres med Alder og Dødsaar, saaledes at det herved tydeligt fremgaar, hvilke Pladser der er optaget og hvilke ledige — et for Gravfreden meget vigtigt Punkt; derefter følge Rubrikker for Gravstedets Ejer, om Fornyelser etc.

Endelig maa alle Navne ordnes alfabetisk i et Register bag i Protokollen.

En Kirkegaardsprotokol indrettet og ført a jour paa denne Maade gør det let saa at sige for enhver at finde sig til Rette paa Kirkegaarden.

Det turde maaske derfor være paa sin Plads her at oplyse, at en saadan Kirkegaardsprotokol allerede blev udarbejdet i 1908 efter Forslag af undertegnede og under Medvirkning af et af Danmarks Provstekonvent nedsat Udvalg. Denne Protokol, der efterhaanden er indført ved over $\frac{1}{5}$ af Landets Kirkegaarde, foreligger i ny i Henhold til Loven ændret Udgave.

Skelstrup pr. Maribo, d. 13. Novbr. 1923.

FRANDS HANSEN,
Førstelærer, Kirkeværge.

UDSTILLING AF GRAVMÆLER

DET Fællesudvalg for Kirkegaardskunst, der blev nedsat i Foraaret efter et Møde i Kunstnerforeningen af 18. November (se Martsnummeret af VORE KIRKEGAARDE), kom til at bestaa af Repræsentanter fra følgende Foreninger:

Akademisk Arkitektforening,	Foreningen for Kunsthåndværk,
Billedhuggerforeningen,	Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse,
Dansk Billedhuggersamfund,	Kunstnerforeningen af 18. November,
Foreningen Anvendt Kunst,	Selskabet for dekorativ Kunst*).

Fællesudvalget har holdt adskillige Møder i Sommerens Løb, hvor bl. a. Reglerne for Anvendelse af den nyanlagte Del af Vestre Kirkegaard har været til Behandling.

I Oktober Maaned udsendte Fællesudvalget Indbydelse til alle danske Kunstnere om at give Tegning til visse nærmere beskrevne Gravmæletyper af beskudnere Dimensioner. Naar Tegningerne indkommer og er blevet censureret af den dertil valgte Censurkomite, bestaaende af Arkitekt HOLGER JACOBSEN, Billedhugger JENS LUND, Havearkitekt E. ERSTAD-JØRGENSEN og Overretssagfører J. WERNER, er det Hensigten at indbyde Stenhuggere og andre med Gravmindekunst arbejdende Haand-

*) Naar det i Martsheftet meddeltes, at denne Forenings Sekretær, Havearkitekt BØTTIGER var indvalgt i Fællesudvalget, beroede det paa en Misforstaaelse, idet Foreningen ved en beklagelig Fejl ikke er bleven repræsenteret i nævnte Fællesudvalg.

værkere til at komme tilstede og af de antagne Tegninger udvælge, hvad de mener at kunne anvende. I Vinterens Løb vil der blive udført et Antal Gravmæler, og til Foraaret vil Fællesudvalget arrangere en Udstilling af disse paa Pladsen ved Helligaandskirken i København, samtidig med at alle de antagne Tegninger udstilles i Sakristiet.

Forskellige af de mest interesserede Mestre indenfor Stenhuggere, Smede og Broncestøbere har lovet at paatage sig Udførelsen af flere eller færre Gravmæler til denne Udstilling, og Udvalget haaber, blandt andet ogsaa ved Pressens Hjælp, ved en saadan Fremvisning under smukke Omgivelser og paa et stærkt befærdet Strøg i Hovedstaden at bidrage til en Forstaaelse af det enkle og beskedne, men samtidig stemningsfulde og værdige Gravmæles Værdi.

Det gaar desværre som oftest saaledes, at Folk ikke tænker paa disse Ting, før den Dag et Dødsfald i den nærmeste Familie gør Spørgsmaalet aktuelt. Mangen Gang opstilles derfor et intetsigende eller endda smagløst Gravmæle, hvor en bedre Forberedelse vilde have resulteret i noget ganske andet, noget der var langt mere i Overensstemmelse med de gode og smukke Egenskaber, man ønsker at mindes hos den, over hvem Gravmælet er sat.

At føre disse Forhold frem til offentlig Drøftelse er derfor af stor Betydning for en Højnelse af Landets Kirkegaardskultur, og det maa haabes, at mange af vore Kunstnere vil deltage, og at Udvalget maa have Held med sin Udstilling.

FORENINGEN TIL FREMME AF KIRKEGAARDSKULTUR I DANMARK

Afholdt den 6. November ordinær Generalforsamling i København.

Af Formandens Beretning fremgik det, at Foreningen har haft en jævn Tilgang af Medlemmer, saaledes at Medlemsantallet i 1923 udgør 228 (mod 169 i 1922 og 90 i 1921). Heraf er 72 Menighedsraad eller Kirkegaardsbestyrelser, 8 Foreninger og 148 enkelte Medlemmer. — Foreningen har ved en udsendt Henvendelse atter i 1923 søgt at gøre sit Arbejde bekendt i Menighedsraadskredse; selv om denne Henvendelse ikke har ført til større direkte Tilgang af Medlemmer fra Menighedsraad, har dog den forøgede Benyttelse af Foreningens Kontor og Konsulentvirksomhed vist, at Kirkegaardsbestyrelser ser Fordelene ved at benytte den Hjælp, som tilbydes, og der vil kunne være Grund til at haabe, at Foreningens Arbejde med Aarene vil sætte sit Spor paa Landets Kirkegaarde.

Regnskabet udviste en Indtægt paa 1862 Kr. 98 Øre og en Udgift paa 1549 Kr. 15 Øre. — Regnskabet godkendtes. — Af de paa Dagsordenen opførte Forslag henvistes de fleste til Udvalg, saaledes Forslaget om Oprettelse af en Begravelseskasse under Foreningen og Forslaget om Afholdelse af Kursus for Kirkegaardsledere, medens et Forslag til en Normalvedtægt for Kirkegaarde tilbagesendtes et tidligere nedsat Udvalg til nærmere Udarbejdelse. — Til Varetagelse af løbende Forretninger indenfor Foreningen nedsattes et snævrere Forretningsudvalg, bestaaende af Formanden, Arkitekt THORKEL-MØLLER og Sekretæren. — Arkitekt Thorkel-Møller er nyvalgt Medlem af Bestyrelsen og er traadt i Stedet for kgl. Bygningsinspektør, Arkitekt PACKNESS, der havde ønsket at trække sig tilbage fra Bestyrelsen af Mangel paa Tid til at kunne ofre Arbejde paa Foreningens Anliggender. Formanden anbefalede at bringe Arkitekt Packness en Tak for den Tid, hvori han havde virket for Foreningen fra dennes første Begyndelse. De øvrige Bestyrelsesmedlemmer genvalgtes, ligesom Revisoren, Stadsarkitekt DRAIBY, Aarhus.

Under Eventuelt fremdrog bl. a. Inspektør LARSEN, Frederiksberg Kirkegaard, et uheldigt Forhold, der synes at blive mere og mere almindeligt ved Begravelser, nemlig at Kister ved unødvendigt store Dimensioner og udhængende Forsiringer vanskeliggjorde Nedsætningen i almindelige Gravplads-Bredder og Dybder.

Formanden lovede at forelægge Spørgsmaalet for Kirkeministeriet for muligvis gennem Tilføjelser i et ministerielt Cirkulære at søge modvirket en Udvikling i den omtalte uheldige Retning.

Efter Generalforsamlingen konstituerede Bestyrelsen sig, saaledes at Folketingsmand, Pastor LAURSEN efter indtrængende Opfordringer fremdeles fungerer som Formand. EML BØTTIGER.